

06/06/2016

Jeugdhulp: groot bereik, divers en versterkt eigen krachten

Vandaag is het eerste intersectorale jaarverslag 2015 van de jeugdhulp voorgesteld, in aanwezigheid van Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Opvallende conclusie: veel kinderen en jongeren maken gebruik van jeugdhulp in een of andere vorm. Jeugdhulp staat dichtbij de mensen. De ondersteuning is gevarieerd. Van heel laagdrempelig tot gespecialiseerd. Waar het kan worden de eigen krachten van jongeren en hun netwerk versterkt.

De jeugdhulp is sinds maart 2014 een feit. De hulpvraag van de jongere staat centraal. Jongeren (en hun ouders of naasten) kunnen rechtstreeks aankloppen bij tal van diensten en voorzieningen die hen ondersteunen of verder wegwijs maken in het aanbod. Wie nood heeft aan gespecialiseerde en intensieve hulp kan aangemeld worden bij de toegangspoort die per regio de geschikte hulp toewijst.

De jeugdhulp is de samenwerking op het terrein tussen 6 hoofdrolspelers: Jongerenwelzijn, Kind en Gezin, het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH), de Centra Geestelijke Gezondheidszorg (CGG), de Centra voor Algemeen Welzijnswerk (CAW) en de Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB).

Voor het eerst zijn nu cijfers over de jeugdhulp in Vlaanderen samengebracht in één digitaal jaarverslag, over de grenzen van de verschillende administraties en ICT-platformen heen.

We staan hier even stil bij een aantal opvallende vaststellingen.

1. Bereik is groot

Een paar cijfers om dat te illustreren:

- Er stapten zo'n **321.000** jongeren tussen 0 en 21 jaar in het schooljaar 2014-2015 met een vraag (bijv over studiekeuze, leerproblemen, pesten, negatief welbevinden,...) naar het CLB, dat is een kwart van alle jongeren.
- De CLB's begeleidden **44.000** jongeren tussen 0 en 21 jaar met specifieke problemen (onder meer leerstoornissen...).

- De centra voor geestelijke gezondheidszorg (CGG) hielpen in 2015 totaal een kleine **20.000** jongeren tussen de 0 en 25 jaar.
- De centra voor algemeen welzijnswerk (CAW) bereikten bijna **24.000** jongeren tussen de 0 en 25 jaar.
- Ongeveer **10.000** personen met een handicap kregen thuisbegeleiding en bijna 3000 kinderen en jongeren maakten gebruik van rechtstreeks toegankelijke hulp vanuit een VAPH-organisatie.
- De Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning (CKG) hielpen zo'n **5.000** kinderen.

Ouders willen dat het goed gaat met hun kinderen. Ze zetten zelf de stap naar informatie of hulp. Of ze worden daar toe begeleid. Er zijn ook tal van jongeren die zelf stappen zetten.

“Op basis van de cijfers kan je concluderen dat jeugdhulp in Vlaanderen laagdrempelig en toegankelijk is. Jeugdhulp staat dicht bij de mensen”, zegt Peter Jan Bogaert, woordvoerder namens de 6 betrokken administraties.

2. Aanbod is divers, krachtgericht werken staat voorop

De vragen zijn heel uiteenlopend, de aangeboden oplossingen zijn dat ook. Het cliché beeld dat jeugdhulp enkel gaat over ‘plaatsen’ en ‘instellingen’ klopt niet. Er is een breed aanbod van informatie, advies, diensten en voorzieningen die proberen om op maat van elke hulpvraag een passend antwoord te geven. Hierbij geldt het principe dat bij gelijkblijvende effecten van de hulp de minst ingrijpende eerst aan bod komt en pas later, indien nodig, zwaardere hulp geboden worden.

Jeugdhulp gaat zo veel mogelijk uit van de eigen krachten van jongeren en hun ouders. In diverse sectoren worden er initiatieven genomen om de eigen kracht en het netwerk rond de jongeren te versterken. In 2015 is daarop extra ingezet.

- Er zijn bij Jongerenwelzijn in totaal **6.817** erkende eenheden begeleiding van het netwerk van de jongere
- Aandacht voor positieve heroriëntering, gericht op verbinding, eigen verantwoordelijkheden en een positieve ingesteldheid
- Hulpverleners in diverse sectoren hanteren positieve en krachtgerichte methodieken.

3. Pleegzorg in de lift

Pleegzorg is, vooral bij jonge kinderen, de eerste optie als er toch beslist wordt tot een uithuisplaatsing.

Op 31/12/15 waren er in totaal **5.657** pleegzorgsituaties. In vergelijking met het jaar ervoor betekent dit een stijging met 332 pleegzorgsituaties (6 procent).

4. De gespecialiseerde hulp: instroom en wachtlijst: stabiel

In 2015 werden **14.307** kinderen en jongeren aangemeld bij de intersectorale toegangspoort waarvoor intensieve en/of gespecialiseerde zorg werd gevraagd. De instroom was in vergelijking met het opstartjaar 2014 vrij stabiel.

Gespecialiseerde of intensieve hulp was niet altijd meteen voor handen. De wachttijden voor de gevraagde en goedgekeurde hulp liepen sterk uiteen, afhankelijk van regio en gevraagde hulp. Soms kon je meteen doorstromen naar de hulp. Soms moest je iets langer wachten.

In totaal stonden op 31/12/2015 **7.347** jongeren op een wachtlijst. Dat is een lichte daling in vergelijking met vorig jaar toen er 7.427 jongeren waren aangemeld. Dat jongeren op gevraagde hulp wachten, betekent niet dat er voor hen geen enkele vorm van begeleiding was. In de meeste gevallen is er voor hen een alternatieve oplossing gevonden.

“In 2015 zijn er op verschillende vlakken extra middelen uitgetrokken voor de jeugdhulp. Dat neemt niet weg dat er ook de volgende jaren blijvend in de jeugdhulp zal moeten worden geïnvesteerd om de wachttijden zo kort mogelijk te houden”, zegt woordvoerder Peter Jan Bogaert.

5. Meer aanmeldingen crisishulp

De crisisnetwerken zijn het referentiepunt voor eenieder die worstelt met een crisissituatie. Er zijn 6 crisismeldpunten in Vlaanderen. Die beluisteren de vraag en zoeken samen met de aanmelder (hulpverlener, jeugdrechter of ouders..) naar een gepaste oplossing. Vaak is de aanmelder geholpen met een advies. Indien nodig kan het crisismeldpunt een mobiel of residentieel aanbod inzetten, gaande van kortdurende interventie, een begeleiding of een verblijf van maximaal 7 dagen.

In 2015 waren er **6.527** aanmeldingen bij de crisisnetwerken. In 2014 waren dit er 5.456; een stijging dus met een kleine 20 procent.

Deze stijging heeft te maken met de betere bekendheid van de meldpunten en de mogelijkheid (sinds maart 2014) dat ook jeugdrechters en ouders zelf kunnen aanmelden.

“Er spelen ook maatschappelijke evoluties mee”, meent Bogaert. “De samenleving staat onder druk, sommige (eenouder)gezinnen hebben het niet gemakkelijk. Soms is het sociale netwerk van de ouders of de jongere te beperkt om een crisissituatie het hoofd te bieden en kloppen ze aan bij de crisismeldpunten.”

De voorbije 2 jaren zijn de crisismeldpunten versterkt met 9 voltijdse krachten en wordt er ook extra geïnvesteerd in crisisnetwerken, samen met onder meer de (Vlaamse en federale) geestelijke gezondheid.

6. Aantal delictplegers in dalende lijn

Het aantal jongeren dat een delict pleegt daalt nu al enkele jaren op rij. In 2015 waren er **2.326** met een MOF-maatregel. (MOF: Een als een Misdrijf Omschreven Feit). Vorig jaar waren er dat nog 2.528. Dat is een daling met 8 procent. Het is het vijfde jaar op rij dat er een daling is.

Deze dalende trend is ook recent gesignaleerd door het openbaar ministerie.

7. Cliëntoverleg en bemiddeling nemen toe

Het aantal overlegmomenten cliëntoverleg neemt sterk toe: van 263 in 2014, naar **379** in 2015. Bij cliëntoverleg gaan jongere en ouders samen met hulpverleners in overleg om de hulp beter op elkaar af te stemmen onder begeleiding van een neutrale voorzitter.

Bij bemiddeling wordt de dialoog tussen de betrokken partijen hersteld door een bemiddelaar. Het aantal bemiddelingen stijgt: van 32 in 2014 naar 91 in 2015.

Beide zijn nieuwe instrumenten die de continuïteit van de hulpverlening moeten helpen waarborgen.

Besluit

“Met dit jaarverslag maakt de jeugdhulp in Vlaanderen de breuk met het verleden”, besluit Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin Jo Vandeurzen. “Voor de eerste keer hebben we een ruime kijk op onze jeugdhulp. Meteen zien we ook dat de jeugdhulp in Vlaanderen een breed bereik heeft en betekenisvol aanwezig is in heel wat gezinnen, kinderen en jongeren. Met deze gegevens en de 2.0-aanpak gaan we verder aan de slag voor een sterke jeugdhulp voor onze kinderen en jongeren.”

Meer info: www.jaarverslagjeugdhulp.be , waar u ook een samenvattende nota kan vinden.

Beeldmateriaal vrij te gebruiken:

<http://wvg.vlaanderen.be/jongerenwelzijn/persfotos/jeugdhulp>

>> Voor de pers:

- ✓ Peter Jan Bogaert – woordvoerder Jongerenwelzijn – 0476 41 00 46 – peterjan.bogaert@jongerenwelzijn.be
- ✓ Nico Krols – woordvoerder Jo Vandeurzen – 0476 907 972 – nico.krols@vlaanderen.be